

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी
योजनेंतर्गत वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या सलग
शेतावर, शेताच्या बांधावर व पडीक जमिनीवर
अमृत महोत्सवी फळझाड/वृक्ष लागवड व
फुलपिक लागवड कार्यक्रम राबविण्याबाबत च्या
जिल्हास्तरीय समितीचे पुर्नगठन करणे बाबत.

महाराष्ट्र शासन
नियोजन (रोहयो) विभाग
शासन निर्णय क्र.मग्रारो-२०२५/प्र. क्र.९३ /रोहयो-५
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२.
दिनांक :- २३ डिसेंबर, २०२५.

वाचा :-

- १) शासन निर्णय क्र. फळबाग-२०२५/ प्र. क्र.६३/मग्रारो-५, दिनांक ३०.३.२०२२.
- २) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र. कार्यशा- २०२५/प्र.क्र.०६/म-८,
दिनांक ०९.०८.२०२५.

प्रस्तावना :-

संदर्भ क्र. १ मधील शासन निर्णयानुसार शेतकऱ्यांचा विविध नविन फळ/ फुलपिकांची सलग जमिनीमध्ये तसेच बांधावर व पडीक जमिनीमध्ये लागवड करण्याकडे वाढता कल लक्षात घेऊन राज्यात फळबाग योजनेला प्रोत्साहन देण्यासाठी शेतकऱ्यांच्या मागणीचा विचार करुन तसेच भविष्यात फलोत्पादन पिकास असलेला वाव लक्षात घेऊन नवीन फळपिके व फुलपिके यांचा महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेत समावेश करण्यात आला आहे. वैयक्तिक लाभार्थ्यांच्या सलग शेतावर, शेताच्या बांधावर व पडीक जमिनीवर फळबाग व फुलपिक लागवड कार्यक्रम ग्रामपंचायती तसेच कृषी व फलोत्पादन विभागामार्फत आणि वृक्षलागवड कार्यक्रम वन विभाग व सामाजिक वनिकरण शाखेमार्फत राबविण्यास संदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे.

सदर योजनेअंतर्गत प्राप्त यादीस जिल्हास्तरीय समितीची मान्यता घेणे, योजनेची अंमलबजावणी प्रभावीपणे करणे तसेच जिल्ह्यातील रोपवाटिका वरील कलमे, रोपे उपलब्धतेचा आढावा घेऊन नियोजन करणे, National Nursery Portal या संकेतस्थळावर नोंद घेणेबाबत तपासणी करणे, योजनेतील लाभार्थ्यांना शासकीय व कृषी विद्यापीठ रोपवाटीकांवरील कलमे /रोपे परमिटद्वारे मिळणे बाबत नियोजन करणे इत्यादी बाबीकरीता जिल्हास्तरीय समिती गठीत करण्यात आली होती.

समिती रचना -

१. जिल्हाधिकारी -	अध्यक्ष
२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी (जिल्हा परिषद) -	सहअध्यक्ष
३. विभागीय वन अधिकारी, सामाजिक वनीकरण -	सहअध्यक्ष
४. जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी -	सदस्य
५. प्रकल्प संचालक, आत्मा -	सदस्य
६. कृषी विकास अधिकारी (जिल्हा परिषद) -	सदस्य
७. प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा -	सदस्य सचिव

संदर्भ क्र. २ मधील परिपत्रकान्वये स्थापन केलेल्या शिफारशीनुसार समितीचे पुर्नगठन करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सद्यःस्थितीमध्ये समितीचे अध्यक्ष - जिल्हाधिकारी व सहअध्यक्ष मुख्य कार्यकारी अधिकारी जि.प हे कायम ठेवण्यात येतात. तसेच समितीचे सदस्य सचिव म्हणून प्रकल्प संचालक जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा हे आहेत. परंतु योजनेतील वृक्ष/फळझाड/फुलपिकांची लागवडीसाठी तांत्रिक बाबी म्हणजे रोपांची निवड, खड्डे खोदणे, शास्त्रोक्त पध्दतीने खड्डे भरणे, पिक संरक्षण, खते देणे, पाणी देणे, काढणी पश्चात तंत्रज्ञान व मार्केटींग व लागवडीनंतर फळबाग संवर्धन इत्यादी विषयक मुळ कामकाज कृषी विभागाच्या अखत्यारित असल्यामुळे उपरोक्त समितीतील सदस्य सचिव, जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी, कृषी विभाग यांची नियुक्ती करण्यात येते. तसेच महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजने अंतर्गत ग्रामपंचायत यंत्रणेचे कामकाजावर सनियंत्रण ठेवण्यासाठी उपमुख्यकार्यकारी अधिकारी (ग्रा.पं. / नरेगा) जि.प. यांची सदस्य म्हणून नियुक्ती करण्यात येते. शासन निर्णयातील इतर सूचना / निर्देश जशास तसे लागू राहतील. समिती पुढील प्रमाणे पुर्नगठीत करण्यात येते.

जिल्हास्तरीय समिती रचना -

१ जिल्हाधिकारी	-	अध्यक्ष
२ मुख्य कार्यकारी अधिकारी (जिल्हा परिषद)	-	सहअध्यक्ष
३ विभागीय वन अधिकारी, सामाजिक वनीकरण	-	सहअध्यक्ष
४ जिल्हा अधिक्षक कृषी अधिकारी	-	सदस्य सचिव
५ प्रकल्प संचालक, आत्मा	-	सदस्य
६ कृषी विकास अधिकारी (जिल्हा परिषद)	-	सदस्य
७ प्रकल्प संचालक, जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा	-	सदस्य
८ उपमुख्यकार्यकारी अधिकारी (ग्रा.पं. / नरेगा) जि.प.	-	सदस्य

उपरोक्त समितीच्या बदला व्यतिरिक्त संदर्भीय शासन निर्णय क्रमांक १ मधील इतर बाबी कायम राहतील.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२५१२२३१७१५५५३२१६ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(प्रदीप पुनाजी तिलोत्कर)
कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव.
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री (नगरविकास) यांचे खाजगी सचिव.
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे खाजगी सचिव.
- ५) मा. मंत्री (रोहयो) यांचे खाजगी सचिव.
- ६) सर्व मा. मंत्री / राज्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव.
- ७) मा. विरोधी पक्षनेता, विधान सभा/विधान परिषद यांचे स्वीय सहाय्यक.
- ८) मा. समिती प्रमुख, महाराष्ट्र विधानमंडळ रोहयो समिती, विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई.
- ९) मा. मुख्य सचिव यांचे सह सचिव.
- १०) सर्व अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, मंत्रालयीन विभाग.
- ११) सर्व विभागीय आयुक्त.
- १२) महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मुंबई. (प्रसिध्दी)
- १३) आयुक्त, महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना-महाराष्ट्र, नागपूर.
- १४) सर्व जिल्हाधिकारी.
- १५) सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- १६) सर्व उपजिल्हाधिकारी (रोहयो)
- १७) संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय/ महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क, मुंबई (प्रसिध्दीकरीता)
- १८) सर्व उपायुक्त (विकास).
- १९) प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर.
- २०) प्रधान महालेखापाल (लेखा परिक्षा) महाराष्ट्र १ व २, मुंबई व नागपूर.
- २१) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी.
- २२) सर्व सह सचिव / उप सचिव/ अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, नियोजन विभाग. (रोहयो)
- २३) सर्व प्रादेशिक उपसंचालक, भूजल सर्वेक्षण आणि विकास यंत्रणा.
- २४) सर्व अधीक्षक अभियंता, पाटबंधारे/ अधीक्षक अभियंता, लघु पाटबंधारे (स्थानिक स्तर).
- २५) सर्व तहसिलदार तथा गट कार्यक्रम समन्वयक. (मनरेगा)
- २६) सर्व गटविकास अधिकारी तथा उपगट कार्यक्रम समन्वयक
- २७) सर्व जिल्हा संधारण अधिकारी.
- २८) सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
- २९) निवडनस्ती रोहयो-५.